

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยที่ได้จากชื่อพืช

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบลักษณะความคล้ายคลึงของชื่อพืช เพื่อบอกความสัมพันธ์ของภาษา โดยวิธีการคำนวณที่ได้ชี้แจงไว้แล้วในบทที่ 2 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ภาษาที่มีการแบ่งลักษณะของการมีชื่อพืชที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน และต่างกัน ภาษาที่มีชื่อพืชที่คล้ายกันมาก ๆ จะมีความเกี่ยวข้องกันมาก ผลจากการคำนวณจะแบ่งกล่าวเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ภายใน และตอนที่ 2 จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ภายนอก

5.1 ความสัมพันธ์ภายใน

ความสัมพันธ์ภายใน เป็นความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกันของภาษาไทยถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน ได้แก่ความสัมพันธ์ของภาษาเชียงใหม่กับภาษาแพร่ (ภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง) ความสัมพันธ์ของภาษาเลยกับภาษาอุบล (ภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสาน) ความสัมพันธ์ของภาษาอุรุษยาและภาษาระยอง (ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง) และความสัมพันธ์ของภาษาสุราษฎร์กับภาษาสงขลา (ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้) วิธีการหาค่าความสัมพันธ์ภายในได้ชี้แจงไว้ในบทที่ 2 แล้ว ผลของการหาค่าความสัมพันธ์ภายในปรากฏในตารางที่ 13 หน้า 57

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ภายในภาษาถิ่นเดียวกัน

ภาษาไทยถิ่น	ภาษาไทยถิ่นย่อย	ความสัมพันธ์ภายใน (ร้อยละ)
ไทยถิ่นกลาง	อยุธยา - ระยอง	91.26
ไทยอีสาน	เลย - อุบลฯ	82.41
คำเมือง	เชียงใหม่ - แพร่	80.34
ไทยถิ่นใต้	สุราษฎร์ - สงขลา	78.85

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าความสัมพันธ์ภายในของภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันทุกคู่มีค่าสูงกว่าร้อยละ 75 โดยความสัมพันธ์ของภาษาอยุธยากับภาษาระยองซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลางจะมีมากที่สุด และมากกว่าความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นย่อยคู่อื่น ๆ อยู่มาก ในขณะที่ความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นย่อยคู่อื่น ๆ จะมีระดับคะแนนความสัมพันธ์ของภาษาที่ใกล้เคียงกัน

5.2 ความสัมพันธ์ข้ามถิ่น

ความสัมพันธ์ข้ามถิ่น เป็นความสัมพันธ์ของภาษาที่อยู่ต่างถิ่นใหญ่กัน ในงานวิจัยนี้ได้แยกพิจารณาความสัมพันธ์ข้ามถิ่นออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นย่อย และความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นใหญ่

5.2.1 ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นย่อย ความสัมพันธ์ในระดับนี้ยังสามารถแยกศึกษาได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นย่อยหนึ่งกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของภาษาเชียงใหม่ (ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง)กับภาษาเลย (ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสาน) หรือความสัมพันธ์ระหว่างภาษาเชียงใหม่กับภาษาอุบลฯ เป็นต้น ลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นย่อยหนึ่งกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของภาษาเชียงใหม่กับภาษาอีสาน ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาเชียงใหม่กับภาษาไทยถิ่นกลาง เป็นต้น การนำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นย่อยนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งกล่าวเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะนี้ไปพร้อม ๆ กันก่อน และในตอนที 2 จะทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทั้งสองลักษณะนี้ต่อไป

5.2.1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นย่อยหนึ่งกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ (ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ข้ามถิ่นย่อยรวม 8 ชุด) ดังนี้

ชุดที่ 1) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาเชียงใหม่ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาเชียงใหม่ (ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง)กับภาษาถิ่นไทยถิ่นอื่น ๆ พบว่า ภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับภาษาอีสานมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด ทั้งนี้จะเห็นว่า ภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับภาษาอีสานมากกว่าภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ด้วยคะแนนที่สูงกว่าค่อนข้างจะมาก ในขณะที่คะแนนความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ จะแตกต่างกันไม่มากนัก

สำหรับความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาเชียงใหม่กับภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ พบว่า ภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับภาษาเลยมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาสงขลำน้อยที่สุด ถึงแม้ว่าภาษาเชียงใหม่จะมีความสัมพันธ์กับภาษาเลยมากที่สุด แต่ก็ยังคงใกล้เคียงกันกับ

ความสัมพันธ์ที่ภาษาเชียงใหม่มีกับภาษาอุบลฯ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสานเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ในลักษณะที่กล่าวนี้จะพบในภาษาถิ่นอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน นั่นคือ ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ภาษาเชียงใหม่มีกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน จะมีค่าใกล้เคียงกัน (ดูตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาเชียงใหม่ กับภาษาถิ่นย่อยของ ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
คำเมือง	อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
เชียงใหม่	เลย			57.35	56.72 (เชียงใหม่-อีสาน)
	อุบลฯ			56.09	
เชียงใหม่		อยุธยา		50.91	50.74 (เชียงใหม่-ไทยถิ่นกลาง)
		ระยอง		50.57	
เชียงใหม่			สุราษฎร์ฯ	47.81	47.58 (เชียงใหม่-ไทยถิ่นใต้)
			สงขลา	47.35	

ชุดที่ 2) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาแพร์ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาแพร์ เป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองเช่นเดียวกับภาษาเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอื่น ๆ เช่นเดียวกับภาษาเชียงใหม่ นั่นคือ มีความสัมพันธ์กับภาษาอีสานมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้้น้อยที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาแพร์กับภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ นั้นปรากฏว่า ภาษาแพร์มีความสัมพันธ์กับภาษาเลขมากที่สุด และมีความสัมพันธ์กับภาษาสุราษฎร์ฯน้อยที่สุด ทั้งนี้ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ภาษาแพร์มีกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน จะมีค่าใกล้เคียงกันด้วย (ดูตาราง 15)

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาแพร์ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น			ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)		
คำเมือง	อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
แพร์	เลข			63.90	62.92 (แพร์ - อีสาน)
	อุบลฯ			61.95	
แพร์		อยุธยา		55.86	55.80 (แพร์-ไทยถิ่นกลาง)
		ระยอง		55.74	
แพร์			สงขลา	51.14	50.57 (แพร์ - ไทยถิ่นใต้)
			สุราษฎร์	50.00	

ชุดที่ 3) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาเลข กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาเลขเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสาน มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองและภาษาไทยถิ่นใต้รองลงมาตามลำดับ ความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาไทยถิ่นกลาง จะมากกว่าความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาคำเมืองและภาษาไทยถิ่นใต้อย่างมากพอสมควร แม้ว่าในระดับถิ่นย่อยนั้น ภาษาเลขจะมีความสัมพันธ์กับภาษาแพร์ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง ด้วยคะแนนความสัมพันธ์ที่รองจากคะแนนความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาไทยถิ่นกลางเพียงเล็กน้อย แต่ความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาคำเมืองก็มีได้ใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นกลางมากนัก ทั้งนี้เพราะ ความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาเชียงใหม่ มีค่าน้อยกว่าความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีต่อภาษาแพร์เป็นอย่างมาก และน้อยที่สุดในความสัมพันธ์ชุดนี้ จึงเป็นผลให้คะแนนความสัมพันธ์เฉลี่ยที่ภาษาเลขมีกับภาษาคำเมืองไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น ในด้านความสัมพันธ์ข้ามถิ่นกับภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ นั้นปรากฏว่า ภาษาเลขมีความสัมพันธ์กับภาษาอุษายามากที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ที่น้อยที่สุดนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่มีกับภาษาเชียงใหม่ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

ความสัมพันธ์ที่ภาษาเลขมีกับภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร์ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองในชุดนี้ทำให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นหนึ่ง มีกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันอื่น ๆ มิได้มีค่าเท่ากันหรือใกล้เคียงกันเหมือนกับความสัมพันธ์ในชุดที่ 1 และ 2 เสมอไป (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาเลข กับภาษาถิ่นย่อยของ ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	คำเมือง	ไทยถิ่นใต้	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
เลข	อยุธยา			66.55	66.55 (เลข - ไทยถิ่นกลาง)
	ระยอง			66.55	
เลข		แพร่		63.90	60.62 (เลข - คำเมือง)
		เชียงใหม่		57.35	
เลข			สงขลา	58.16	57.93 (เลข - ไทยถิ่นใต้)
			สุราษฎร์ธานี	57.70	

ชุดที่ 4) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาอุบล ๖ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาอุบล ๖ เป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสานเช่นเดียวกับภาษาเลข ในด้านความสัมพันธ์ข้ามถิ่นกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ พบว่า ภาษาอุบล ๖ มีความสัมพันธ์กับภาษาอยุธยามากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาเชียงใหม่น้อยที่สุดเช่นเดียวกับภาษาเลข แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ข้ามถิ่นกับภาษาถิ่นอื่น ๆ จะพบว่า มีความสัมพันธ์กับภาษาไทย

ถิ่นกลางมากที่สุดเช่นเดียวกันเลย แต่มิได้มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุดเหมือนภาษาเลย กลับมีความสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษาอุบลฯกับภาษาแพร์ (ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง) จะมากกว่าความสัมพันธ์ที่ภาษาอุบลฯมีต่อภาษาถิ่นย่อยทั้งสองของภาษาไทยถิ่นใต้อีกก็ตาม แต่ก็ไม่มากนักและไม่มากพอที่จะทำให้คะแนนความสัมพันธ์เฉลี่ยระหว่างภาษาอุบลฯ กับภาษาคำเมืองสูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่ภาษาอุบลฯ มีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองในชุดนี้ ได้ทำให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นหนึ่งมีกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันอื่น ๆ มิได้มีค่าเท่ากันหรือใกล้เคียงกันเสมอไป ซึ่งตรงกับที่พบในชุดความสัมพันธ์ของภาษาเลย (ดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาอุบลฯ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
อุบลฯ	อุบลฯ			66.20	65.28 (อุบล - ไทยถิ่นกลาง)
	ระยอง			64.36	
อุบลฯ		สงขลา		59.31	59.02 (อุบล - ไทยถิ่นใต้)
		สุราษฎร์		58.73	
อุบลฯ			แพร์	61.95	59.02 (อุบล - คำเมือง)
			เชียงใหม่	56.09	

ชุดที่ 5) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาอยุธยา กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ
และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาอยุธยาเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าคะแนนความสัมพันธ์ที่ภาษาอยุธยามีกับภาษาคำเมืองนั้น น้อยกว่าคะแนนความสัมพันธ์ที่ภาษาอยุธยามีกับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาอีสานอย่างมาก ในขณะที่คะแนนความสัมพันธ์ที่ภาษาอยุธยามีกับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาอีสานนั้น มากกว่ากันเพียงเล็กน้อย ในด้านความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาอยุธยากับภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ ปรากฏว่า ภาษาอยุธยามีความสัมพันธ์กับภาษาสุราษฎร์ ฯ มากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาเชียงใหม่น้อยที่สุด ทั้งนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ภาษาอยุธยามีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาอีสาน จะมีค่าใกล้เคียงกัน แต่สำหรับความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองจะมีความแตกต่างกันอยู่ค่อนข้างมาก (ดูตารางที่ 18)

ชุดที่ 6) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาระยอง กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ
และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาระยองเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง เช่นเดียวกับภาษาอยุธยา มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับภาษาอยุธยา นั่นคือ ภาษาระยองจะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้คะแนนความสัมพันธ์ที่มีกับภาษาคำเมืองจะน้อยกว่าคะแนนความสัมพันธ์ที่มีกับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาอีสานมากเช่นเดียวกันด้วย ส่วนทางด้านความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาระยองกับภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ ปรากฏว่า ภาษาระยองมีความสัมพันธ์กับภาษาสงขลามากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาเชียงใหม่น้อยที่สุด ทั้งนี้ คะแนนความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันก็จะใกล้เคียงกันด้วย แต่สำหรับความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองแล้ว จะแตกต่างกันมากพอสมควร (ดู ตารางที่ 19)

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาอยุธยา กับภาษาถิ่นย่อยของ ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
อยุธยา	สุราษฎร์ธานี			70.34	70.17 (อยุธยา-ไทยถิ่นใต้)
	สงขลา			70.00	
อยุธยา		เลย		66.55	66.37 (อยุธยา - อีสาน)
		อุบลฯ		66.20	
อยุธยา			แพร่	55.86	53.38 (อยุธยา- คำเมือง)
			เชียงใหม่	50.91	

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาระยอง กับภาษาถิ่นย่อยของ ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
ระยอง	สงขลา			72.06	71.43 (ระยอง-ไทยถิ่นใต้)
	สุราษฎร์ ฯ			70.80	
ระยอง		เลย		66.55	65.45 (ระยอง - อีสาน)
		อุบลฯ		64.36	
ระยอง			แพร่	55.74	53.15 (ระยอง- คำเมือง)
			เชียงใหม่	50.57	

ชุดที่ 7) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาสุราษฎร์ ฯ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาสุราษฎร์ ฯ เป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้ผลต่างของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างภาษาสุราษฎร์ ฯ กับภาษาไทยถิ่นกลาง และระหว่างภาษาสุราษฎร์ ฯ กับภาษาอีสาน จะใกล้เคียงกับผลต่างของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างภาษาสุราษฎร์ ฯ กับภาษาอีสาน และระหว่างภาษาสุราษฎร์ ฯ กับภาษาคำเมือง (คะแนนทั้งช่วงพอ ๆ กัน)

ส่วนทางด้านความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่างภาษาสุราษฎร์ ๖ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ ปรากฏว่า ภาษาสุราษฎร์ ๖ สัมพันธ์กับภาษาระยะของมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาเชียงใหม่ น้อยที่สุด ทั้งนี้ภาษาสุราษฎร์ ๖ มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลางใกล้เคียงกันมาก แต่สัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสานและภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองแตกต่างกันพอสมควร (ดูตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาสุราษฎร์ ๖ กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
ไทยถิ่นใต้	ไทยถิ่นกลาง	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
สุราษฎร์ฯ	ระยอง			70.80	70.57 (สุราษฎร์ฯ-ไทยถิ่นกลาง)
	อยุธยา			70.34	
สุราษฎร์ฯ		อุบลฯ		58.73	58.21 (สุราษฎร์ฯ- อีสาน)
		เลย		57.70	
สุราษฎร์ฯ			แพร่	50.00	48.90 (สุราษฎร์ฯ-คำเมือง)
			เชียงใหม่	47.81	

ชุดที่ 8) ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาสงขลา กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาสงขลาเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้เช่นเดียวกับภาษาสุราษฎร์ ฯ มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ เช่นเดียวกับภาษาสุราษฎร์ ฯ ทุกประการ นั่นคือ ภาษาสงขลาจะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด โดยในระดับถิ่นย่อยแล้วจะสัมพันธ์กับภาษาระยองมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาเชียงใหม่น้อยที่สุด (ดูตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง ภาษาสงขลา กับภาษาถิ่นย่อยของ ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (ร้อยละ)	
ไทยถิ่นใต้	ไทยถิ่นกลาง	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
สงขลา	ระยอง			72.06	71.03 (สงขลา-ไทยถิ่นกลาง)
	อยุธยา			70.00	
สงขลา		อุบลฯ		59.31	58.73 (สงขลา - อีสาน)
		เลย		58.16	
สงขลา			แพร่	51.14	49.24 (สงขลา - คำเมือง)
			เชียงใหม่	47.35	

จากความสัมพันธ์ข้ามถิ่นทั้ง 8 ชุดที่ภาษาถิ่นย่อยของแต่ละภาษาถิ่นมีกับภาษาถิ่น และภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ ตามที่ได้เสนอไปแล้วนั้น โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันมีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ จะมีค่าที่ใกล้เคียงกัน และให้ภาพรวมของความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่เหมือนกัน แต่สำหรับความสัมพันธ์ในชุดของภาษาเลยและภาษาอุบล ฯ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันมีกับภาษาถิ่นอื่น ๆ หรือ ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นหนึ่งมีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องเท่ากันหรือใกล้เคียงกันเสมอไป ความสัมพันธ์ดังกล่าว ได้แก่ ภาพรวมความสัมพันธ์ของภาษาเลยที่ต่างไปจากภาพรวมของภาษาอุบล ฯ อีกทั้งความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันอื่น ๆ มีกับภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่ ซึ่งเป็นภาษาคำเมืองเหมือนกัน ก็มีได้ใกล้เคียงกันด้วย

จากความสัมพันธ์ข้ามถิ่นทั้ง 8 ชุดที่ภาษาถิ่นย่อยของแต่ละภาษาถิ่นมีกับภาษาถิ่น และภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ ตามที่ได้เสนอไปแล้วนั้น โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันมีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ จะมีค่าที่ใกล้เคียงกัน และให้ภาพรวมของความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่เหมือนกัน แต่สำหรับความสัมพันธ์ในชุดของภาษาเลยและภาษาอุบล ฯ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันมีกับภาษาถิ่นอื่น ๆ หรือ ความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นหนึ่งมีกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องเท่ากันหรือใกล้เคียงกันเสมอไป ความสัมพันธ์ดังกล่าว ได้แก่ ภาพรวมความสัมพันธ์ของภาษาเลยที่ต่างไปจากภาพรวมของภาษาอุบล ฯ อีกทั้งความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันอื่น ๆ มีกับภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่ ซึ่งเป็นภาษาคำเมืองเหมือนกัน ก็มีได้ใกล้เคียงกันด้วย

5.2.1.2 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ข้ามถิ่นย่อยระหว่างภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน

ในตอนี่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ข้ามถิ่น ระหว่างภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นอื่น ๆ เช่น เปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองมีต่อภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ นั้น

คือ จะเปรียบเทียบดูว่า ภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร เป็นต้น ในการเปรียบเทียบนี้จะนำเสนอในรูปแบบของตารางซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตาราง ๆ ละหนึ่งภาษาถิ่น (ดูตารางที่ 22)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาคำเมือง กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นอื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (คิดเป็นร้อยละ)	
คำเมือง	อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
แพร่	เลย			63.90	62.92 (แพร่ - อีสาน)
	อุบลฯ			61.95	
เชียงใหม่	เลย			57.35	56.72 (เชียงใหม่-อีสาน)
	อุบลฯ			56.09	
แพร่		อยุธยา		55.86	55.80 (แพร่-ไทยถิ่นกลาง)
		ระยอง		55.74	
เชียงใหม่		อยุธยา		50.91	50.74 (เชียงใหม่-ไทยถิ่นกลาง)
		ระยอง		50.57	
แพร่			สงขลา	51.14	50.57 (แพร่-ไทยถิ่นใต้)
			สุราษฎร์ฯ	50.00	
เชียงใหม่			สุราษฎร์ฯ	47.81	47.58 (เชียงใหม่-ไทยถิ่นใต้)
			สงขลา	47.35	

จากตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาในระดับดินย่อยจะเห็นว่า ทั้งภาษาเชียงใหม่ และภาษาแพร่มีความสัมพันธ์ข้ามถิ่นกับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นเดียวกันอื่น ๆ ด้วยคะแนนความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน และในระดับถิ่นใหญ่ก็พบว่าทั้งภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่ มีความสัมพันธ์กับภาษาอีสานมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้ได้น้อยที่สุดเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าสังเกตคือ คะแนนความสัมพันธ์ที่ภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่ มีกับภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อยอื่น ๆ แตกต่างกันอยู่มากพอสมควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาอีสาน กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ
และกับภาษาถิ่นอื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (คิดเป็นร้อยละ)	
อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
อุบลฯ	อุบลฯ			66.20	65.28 (อุบล-ไทยถิ่นกลาง)
	ระยอง			64.36	
เลย	อุบลฯ			66.55	66.55 (เลย-ไทยถิ่นกลาง)
	ระยอง			66.55	
อุบลฯ		สงขลา		59.31	59.02 (อุบล-ไทยถิ่นใต้)
		สุราษฎร์		58.73	
เลย			แพร่	63.90	60.62 (เลย - คำเมือง)
			เชียงใหม่	57.35	
เลย		สงขลา		58.16	57.93 (เลย-ไทยถิ่นใต้)
		สุราษฎร์		57.70	
อุบลฯ			แพร่	61.95	59.02 (อุบลฯ-คำเมือง)
			เชียงใหม่	56.09	

ในตารางที่ 23 จะเห็นว่าภาษาเลย์และภาษาอูบลมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันอื่น ๆ ด้วยคะแนนความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง จะแตกต่างกันมาก

ในระดับถิ่นใหญ่นั้นพบว่า ภาษาเลย์มีภาพรวมของความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอื่น ๆ ต่างไปจากภาษาอูบล ๆ บ้างเล็กน้อย กล่าวคือ ภาษาเลย์จะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุดเช่นเดียวกับภาษาอูบล ๆ แต่ความสัมพันธ์อันดับรองลงไปนั้นจะต่างกันคือ ภาษาเลย์จะสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ ในขณะที่ภาษาอูบล ๆ จะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้มากกว่าภาษาคำเมือง อย่างไรก็ตาม ภาพรวมที่ต่างกันนี้เกิดจากคะแนนความสัมพันธ์เฉลี่ยที่ต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีกทั้งความสัมพันธ์ที่ภาษาอูบล ๆ มีกับภาษาคำเมืองและกับภาษาไทยถิ่นใต้ก็มีได้ต่างกันมากอีกด้วย

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาไทยถิ่นกลาง กับภาษาถิ่นย่อย
ของภาษาถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นอื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง (คิดเป็นร้อยละ)	
ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
ระยอง	สงขลา			72.06	71.43 (ระยอง-ไทยถิ่นใต้)
	สุราษฎร์			70.80	
อุรุยา	สุราษฎร์			70.34	70.17 (อุรุยา-ไทยถิ่นใต้)
	สงขลา			70.00	
อุรุยา		เลย		66.55	66.37 (อุรุยา-อีสาน)
		อุบลฯ		66.20	
ระยอง		เลย		66.55	65.45 (ระยอง-อีสาน)
		อุบล		64.36	
อุรุยา			แพร่	55.86	53.38 (อุรุยา-คำเมือง)
			เชียงใหม่	50.91	
ระยอง			แพร่	55.74	53.15 (ระยอง-คำเมือง)
			เชียงใหม่	50.57	

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าภาษาอยุธยาและภาษาระยองมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกัน ด้วยคะแนนความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน แต่มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองแตกต่างกันมาก

ทั้งนี้ภาพรวมความสัมพันธ์ในระดับถิ่นใหญ่ที่ภาษาอยุธยาและภาษาระยองมีกับภาษาถิ่นอื่น ๆ ยังเหมือนกันอีกด้วย คือ สัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุดและสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาถิ่นย่อย
ของภาษาถิ่นอื่น ๆ และกับภาษาถิ่นอื่น ๆ

ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นระหว่าง(คิดเป็นร้อยละ)	
ไทยถิ่นใต้	ไทยถิ่นกลาง	อีสาน	คำเมือง	ถิ่นย่อยกับถิ่นย่อย	ถิ่นย่อยกับถิ่นใหญ่
สุราษฎร์	ระยอง			70.80	70.57 (สุราษฎร์-ไทยถิ่นกลาง)
	อยุธยา			70.34	
สงขลา	ระยอง			72.06	71.03 (สงขลา -ไทยถิ่นกลาง)
	อยุธยา			70.00	
สุราษฎร์		อุบลฯ		58.73	58.21 (สุราษฎร์-อีสาน)
		เลย		57.70	
สงขลา		อุบลฯ		59.31	58.73 (สงขลา -อีสาน)
		เลย		58.16	
สุราษฎร์ฯ			แพร่	50.00	48.90 (สุราษฎร์-คำเมือง)
			เชียงใหม่	47.81	
สงขลา			แพร่	51.14	49.24 (สงขลา -คำเมือง)
			เชียงใหม่	47.35	

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าภาษาสุราษฎร์และภาษาสงขลามีสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันด้วยคะแนนความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาษาไทยถิ่นกลางจะมีคะแนนความสัมพันธ์ของภาษาใกล้เคียงกันมาก ส่วนคะแนนความสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองก็ไม่แตกต่างกันมาก เหมือนที่พบในการเปรียบเทียบภาษาอีสานและภาษาไทยถิ่นกลาง

นอกจากนี้ ภาพรวมความสัมพันธ์ในระดับถิ่นใหญ่ที่ภาษาสุราษฎร์ ฯ และภาษาสงขลามีสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอื่น ๆ ยังเหมือนกันอีกด้วย คือ สัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด

ผลที่ได้จากการศึกษา ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 22 ถึง 25 แสดงให้เห็นว่า ภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันจะสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นอื่น ๆ ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่อื่น ๆ แตกต่างกันมาก

5.2.2 ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นใหญ่ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นหนึ่ง ๆ กับภาษาถิ่นอื่น เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาคำเมืองกับภาษาไทยถิ่นกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาอีสานกับภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นต้น คะแนนความสัมพันธ์ประเภทนี้ คำนวณจากค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ในระดับถิ่นย่อยของทุก ๆ ภาษาถิ่น (ดูวิธีการคำนวณ ในบทที่ 2)

ผลการคำนวณหาความสัมพันธ์ประเภทนี้ พบว่า ภาษาถิ่นหนึ่ง ๆ จะมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอื่น ๆ ไม่เท่ากัน ในงานวิจัยนี้พบว่า ภาษาคำเมืองจะสัมพันธ์กับภาษาอีสานมากที่สุด สัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางและไทยถิ่นใต้รองลงมาตามลำดับ ทางด้านภาษาอีสาน จะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด สัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาคำเมืองรองลงมา ภาษาไทยถิ่นกลางจะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด สัมพันธ์กับภาษาอีสานรองลงมา และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด สำหรับภาษาไทยถิ่นใต้นั้น จะสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด สัมพันธ์กับภาษาอีสานรองลงมา และสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองน้อยที่สุด ถ้าพิจารณาลำดับของคะแนนความสัมพันธ์ข้ามถิ่นในระดับถิ่นใหญ่ จะพบว่า คะแนนความสัมพันธ์จะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ข้ามถิ่นใหญ่เรียงตามลำดับ

อันดับ	ภาษาไทยถิ่น				ความสัมพันธ์ ข้ามถิ่นใหญ่ (ร้อยละ)
	คำเมือง	อีสาน	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	
1			ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นใต้	70.80
2		อีสาน	ไทยถิ่นกลาง		65.91
3	คำเมือง	อีสาน			59.82
4		อีสาน		ไทยถิ่นใต้	58.47
5	คำเมือง		ไทยถิ่นกลาง		53.27
6	คำเมือง			ไทยถิ่นใต้	49.07

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่เห็นได้จากตารางที่ 26 ก็คือ ภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้มีคะแนนความสัมพันธ์ของภาษามากเป็นอันดับที่ 1 ของการศึกษาความสัมพันธ์ในงานวิจัยนี้ โดยที่ภาษาคำเมืองกับภาษาไทยถิ่นใต้มีคะแนนความสัมพันธ์ของภาษาน้อยที่สุด ทั้งนี้ จะพบว่าคะแนนความสัมพันธ์ของภาษาคำเมืองกับภาษาถิ่นอื่น ๆ จะอยู่ในลำดับท้าย ๆ ทำให้เห็นว่าภาษาคำเมืองมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอื่น ๆ ค่อนข้างจะน้อยกว่าภาษาถิ่นอื่น ๆ นอกจากนี้ ตารางนี้ยังชี้ให้เห็นว่าภาษาอีสานมีความสัมพันธ์กับภาษาคำเมืองใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นใต้มาก ส่วนคะแนนความสัมพันธ์ลำดับอื่น ๆ จะแตกต่างกันมากพอสมควร

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยจากการแปรของชื่อพืช ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นความสัมพันธ์ภายในและความสัมพันธ์ข้ามถิ่นนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ภายในภาษาถิ่นเดียวกันแสดงความสัมพันธ์กันมากกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นย่อยของภาษาถิ่นต่างภาษา นอกจากนี้แล้วภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นเดียวกันจะสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ ไม่ เท่ากัน (จากความสัมพันธ์ระหว่างภาษาอีสานกับภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY